אמר רבי אבא מידי בקפידא תליא מילתא. דכיון דלא עבר בראשונה נתבטל בנגד וכי עבר נמי בשניה לא טמא הנגד ביציאתו לחוץ לפי שנתבטל במי תכבוסת וא"ת ולר' אבא תקשה אמאי נקט במתניתין הרי זה צבע אפילו דם [1](נדה) ודאי טהור אף למפרע דכיון דלא עבר איגלאי מילתא למפרע שנתבטל בנגד אלא ודאי בקפידא תליא מילתא וי"ל דלא איגלאי מילתא למפרע שלא הוה ראוי לעבור מתחלה ע"י שלא עבר עתה שהרי כל שעה הוא מתייבש יותר ויותר ומעיקרא שמא היה ראוי לעבור אי נמי היה סבור כרים לקיש דמטמא טומאה בלועה לכך אצטריך לומר ה"ז צבע: **אלמא** בקפידא תליא מילתא. וא"ת אם כן מה צורך בהעברת שמנים כיון דמנבטל בלבו סגי וי"ל דבטלה דעתו אצל כל אדם אם יצטלנו בלא שבעה שמנים: **הנח** לכתמים דרבנן. מיהו כיון דרגילות לבא כתם מגופה לא מקילינן אי לאו משום דאיכא למתלי בצבע [2] כדפירש במתניתין ולא דמי לדם תבוסה לקמן דמקילינן משום דהוי מדרבנן אי נמי כדי לטהר אפילו למפרע נקט הרי זה צבע או שמא מתחלה אלא נתייבש כל כך היה יכול לצאת: **רבי חייא מנא ליה.** וא"ת אם כן לעולם לא ניתיב תיובתא מברייתא דתמניא בי ר' חייא ובי רבי אושעיא וי"ל דבטלוהו איכא למימר כדאמר אליבא דתנעית (דף כא.) ובכתובות (דף סט:) כל דאמר מילתא דבי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטא ליה לר"ל דלא רמיזא במתניתין ועוד דסברא הוא מדנקט מתניתין כתם ולא דם נדה שמע מינה דדם נדה ודאי בין להבא בין למפרע: **אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם.** פרש"י בהגוזל (נ"ק קא:) שיתנו מים במדה ואם כשיסתנו לחוץ ימצאו רביעית יותר מ"כ ודאי היה בו רביעית דם וקשה דאפילו לא ימצאו רביעית יותר מ"מ יכול להיות שהיה בו רביעית שהרי הכסות בלועה גם מן המים וגם מן הדם שאין הכל יכול לצאת ונראה דתניא בתוספתא דאהלות (פ"ד) רביעית דם שבלוע בכסות כילד משערין אומו מביא מים במדה ומכבס ומביא מים אחרים ונותן בתוכו רביעית דם ואם היה שוה מראיהן טומאה אם כן גם מן הבגד יצא רביעית דם שהרי גם מן המים ומן הדם נשתנו בבגד ולא יהיה מראהו שוה אם לא היה בו רביעית דם מתחלה ואם תאמר ומה צריך מדה למים הראשונים לא היה צריך אלא שיתן מים במדה שיצא מן הבגד פחות רביעית ויתן רביעית דם לתוכו ואם ישוה מראיהן טומ"ת וכ"ת שלא הזכיר מדה לראשונה אלא נתת מן השניה כמדתה הלא על כרחך אינו צריך מן השניים כשיעור שבלעה כסות מן הראשונים ויש לומר דמשום הכי נקט מדה בראשונה שאם ימצא רביעית יותר מ"ל לחזור ולנטרה ולהביא מים שניים כדפרש"י: **ואם** לאו טהורה. אע"ג דכל הרביעית נבלע בבגד וא"ת משעה שנפל עליה יחד נטמא הכסות וי"ל דמיירי דקודם שנפל רביעית נבלע בכסות מה שאינו יכול לצאת אע"י סתם כבוס ומתבטל בבגד ולא היה [3] רביעית שלם מעולם: **מקולי** רביעיות שנו כאן. מימה דבהגוזל קמא (נ"ק דף קא.) פריך תנא בגד שנצבע בקליפי ערלה אלמא חזותא מילתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד כו' ומשני מקולי רביעיות שנו כאן והא הך שיטה לא הוי אלא לר"ל א"כ תקשה לר' יוחנן וי"ל דלר' יוחנן לא קשה מידי טומאה לערלה דגבי טומאה משום קפידא וכיון דאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק בטל דטומאה בלועה לא מטמיא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזותא ולא מבטל ליה והתם משני שיוויא דמהני לר"ל וה"ק אפילו לפי דברין שאתה מדמה טומאה לאיסור לא קשה דדם תבוסה דרבנן: **הא** יכול לצאת טמא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי פירושו כל הבלוע שאינו יכול לצאת על ידי סתם תכבוסת טהור אע"ג דיכול לצאת על ידי הדחק בצפון הא יכול לצאת ע"י סתם תכבוסת טמא דהא הך דכל הבלוע שיפא דהך דלעיל שנבלע בכסות והאי בסתם תכבוסת אוקמינן ופרישנא ואם לאו טהורה אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק בצפון ואדרבה קשיא לרים לקים ויש לומר דהך דכל הבלוע משמע שאינו יכול לצאת כלל דסתמא קתני ואפילו הכי קיימא שפיר אריש

דה"פ

מידי בקפידא תליא מילתא. בתמיה. כיון דטהרות שבינתיים טהורות אלמא לאו דם הוא אחרונות משום קפידא אמאי טמאות: **דם הנדה ודאי.** כגון נדה שקנאה בסדין דם אף על גב דודאי דם הוא: **מעביר עליו ז' סממנין ומבטלו.** ואפילו לא עבר הרי הוא בטל וטהור הוא הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת הסמנין מדאזל לה חזותא: **חרסין.** כגון עביט של מי רגלים של חרס וכיון שהיו חרסין אלו בתנור בשעת היסקו יצאו המשקין ונטמא תנור מאויר: **לא שנו.** הא דקתני הוסק אין לא הוסק לא דכל זמן שהן נבלעין בחרסין אין מטמאין את אויר התנור אלא משקין קלין שאינן אב הטומאה כגון דמעת עינו ודם מגפתו או מי רגלים דטמא מת או טמא שרץ דאפילו כשהוסק ויצאו והיו הן ממש באויר התנור לא טמאוהו אלא מדרבנן דאין משקה מטמא כלי חוץ ממשקה אב הטומאה: **אבל משקין חמורין.** כגון מי רגלים של זב ושל זבה שריבה בהן הכתוב מעיינות לטמא אדם וכלים: **טמא.** התנור אפילו לא הוסק כיון דיכולין לצאת ע"י היסק לאו טומאה בלועה היא וטמטמה: **אי לא לא.** דהוה ליה טומאה בלועה בחרסין וטומאה בלועה לא מטמיא כדאמר בבהמה המקשה (חולין עא.): **טהרופיו טהורות.** אי אמרת בשלמא בלוע שאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק טהור משום הכי תלינן לקולא ואמרינן בבע הוא וטהור משום דאי נמי דם הוא כיון דנבלע כל כך דאין הסממנין יכולין להעבירו ואף על פי שיכול לצאת על ידי לפון טהור אלא לדידך דאמרת הואיל ויכולין לצאת על ידי היסק כי לא יצאו נמי טמאין הכא היכי תלינן לקולא לאכול תרומה תלוה דדלמא דם הוא: **אמר ליה הנח לכתמים.** דעיקר תחילת גזרתן אינה אלא מדרבנן הילכך מקילינן דמדאורייתא עד שתראה בבשרה: **מעביר עליו ז'.** והא הכא דודאי דם הוא מטהרינן ליה משום דנבלע כל כך ואע"פ שיכול לצאת ע"י לפון: **אמר לו זו אינה משנה.** ומשובשת היא הואיל ורבי לא שנאה במשנתיו שסידר את המשנה: **ר' חייא.** תלמידו מנין לו: **רביעית דם.** של מת מטמא באהל: **הבית טמא.** כלי הבית טמאין באהל: **בכלים דמעיקרא.** שהיו שם קודם שנבלעה טומאתו שנטמאו באהל: **והא בכלים דלבסוף.** שבלו לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע טהורים דהו לא מטמיא: **ואם לאו טהורה.** ואע"ג דרביעית שלמה נבלעת בו. אלמא בלוע שאינו יכול לצאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י לפון נפקתי כולה וקתני טהורה: **דם תבוסה.** הלי רביעית דמקילין בה לא בבאה ממש מן המת אלא ברביעית דם תבוסה שהוא שפוך ואפי' לא נבלעה אין לה טומאה ודאית כדתניא בפ' בתרא (לקמן דף עא.) אי זהו דם תבוסה הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו שפוך יצא רובו מחייים שפוך יצא רובו לאחר מיתה וטמא: **כיון דיכול לצאת כו'.** והנך חרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוציא כל מה שבתוכן טמאין כל זמן שלא יצא הואיל ויכול לצאת על ידי היסקו: אם

אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא א"ל אין דתניא רבי חייא אומר [4]דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו ואמאי הא דם נדה הוא אלמא בקפידא תליא מילתא ה"נ בקפידא תליא מילתא [5]תנן התם [6]חרסין שנשתמש בהן זב שבלעו משקין ונפלו לאויר התנור והוסק התנור טמא שסוף משקה לצאת אמר ר"ל לא שנו אלא משקין קלים אבל משקין חמורין טמא אע"פ שלא הוסק התנור רבי יוחנן אמר [7]אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין אם הוסק התנור אין אי לא לא איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש הטבילו ועשה על גביו טהרות והעביר עליו ז' סמנין ולא עבר הרי זה צבע וטהרותיו טהורות ואין צריך להטביל אמר ליה הנח לכתמים דרבנן והתני רבי חייא דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו אמר ליה רבי לא שנה רבי חייא מנא ליה איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש [8]רביעית דם שנבלע בבית הבית טמא ואמרי לה הבית טהור [9]ולא פליגי הא בכלים דמעיקרא הא בכלים דבסוף [10]נבלעה בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן איתיביה ר"ל לרבי יוחנן [11]כל הבלוע שאינו יכול לצאת טהור הא יכול לצאת טמא ואף ע"ג דלא נפיק [12]א"ר פפא [13]כל היכא דאין יכול לצאת ולא הקפיד עליו דברי הכל טהור יכול לצאת והקפיד עליו דברי הכל טמא כי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו מר סבר כיון דיכול לצאת אף על גב דלא הקפיד עליו ומר סבר אע"ג דיכול לצאת אם

כו'. והא הכא דודאי דם הוא מטהרינן ליה משום דנבלע כל כך ואע"פ שיכול לצאת ע"י לפון: **אמר לו זו אינה משנה.** ומשובשת היא הואיל ורבי לא שנאה במשנתיו שסידר את המשנה: **ר' חייא.** תלמידו מנין לו: **רביעית דם.** של מת מטמא באהל: **הבית טמא.** כלי הבית טמאין באהל: **בכלים דמעיקרא.** שהיו שם קודם שנבלעה טומאתו שנטמאו באהל: **והא בכלים דלבסוף.** שבלו לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע טהורים דהו לא מטמיא: **ואם לאו טהורה.** ואע"ג דרביעית שלמה נבלעת בו. אלמא בלוע שאינו יכול לצאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י לפון נפקתי כולה וקתני טהורה: **דם תבוסה.** הלי רביעית דמקילין בה לא בבאה ממש מן המת אלא ברביעית דם תבוסה שהוא שפוך ואפי' לא נבלעה אין לה טומאה ודאית כדתניא בפ' בתרא (לקמן דף עא.) אי זהו דם תבוסה הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו שפוך יצא רובו מחייים שפוך יצא רובו לאחר מיתה וטמא: **כיון דיכול לצאת כו'.** והנך חרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוציא כל מה שבתוכן טמאין כל זמן שלא יצא הואיל ויכול לצאת על ידי היסקו:

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ד מהל' טומאתי מקדש ומושב הלכה יא:

לב ב ג מיי' פי"ד מהל' כלים הל"יז:

לג ד ה מיי' פ"ד מהל' טומאת מת הל"י:

לד ו ז מיי' שם הל"ג:

לה ח מיי' פי"ד מהל' כלים הל"יז:

תוס' הרא"ש

ר' לא שנאה ר' חייא מנין לו. תימה וכי מילתא דתמיה היא אי ר' חייא הוסיף לפרש מה שלא פי' ר'. וי"ל דמשמע ליה לר"ל דר' חייא פליג אדר' משום דקתני מתניתין כתם דמשמע דוקא בכתמים משום דכתמים מדרבנן אבל דם נדה לא מהני ליה ביטול. ועוד אפי' לא פליג כל בריתא דלית לה רמז מהמשנה לא מוהבינן מינה תיובתא דראמרינן בסוף מציאת האשה גבי אילפא תלא נפשיה באיסקרתא ואמר כל דבעי ליה מתניתא דתני בי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתניתין טבענא בימא: **אם מתכבסת ויוצאה ממנה רביעית דם טמאה.** בפרק הגזול קמא פרש"י דמשערינן אם יש במים שנתכבסה בו רביעית יותר לאחר תכבוסת מקודם תכבוסת ואי אפשר לצמצם שיעור זה יפה בענין זה שהרי נשתייר בבגד מן המים ובפ' ד' דתוספתא דאהלות קתני רביעית דם שנבלעה בכסות כיצד מטהרינן אותה מביא מים במדה ומכבסה בהם ומביא מים אחרים ונותן לתוכן רביעית דם אם מראיהן שוין הרי זו טמאה ואם לאו טהורה. ועתה אין לחוש אם נשאר המים בבגד שהרי הדם נתן מראה אדמומית אף במה שנבלע בבגד. וה"ה שלא היה צריך למדוד המים מתחלה אלא לאחר הכיבוס מודד מי התכבוסת ויקח מים אחרים באותה מדה פחות רביעית. ויתן רביעית דם באותם מים לידע אם מראיהן שוין אלא לכך מודד קודם הכיבוס שאם מוצא בהם רביעית יותר שוב אין צריך להביא אחרים: **ואם לאו טהורה.** פי' טהור הבית שהכסות בתוכו. ואי גרס טהורה קאי אכסות אחר שהטבילה. ותימה מאי קשה לר"ל הא דמטמא ר"ל היינו משום שיכול לצאת בהיסק אבל אם אינו יכול לצאת מודה דטהור. וי"ל דה"פ דמתניתין אם יוצא ביכיבוס קל טמאה ואם לאו שאינה יכולה לצאת בקל אלא ע"י הדחק טהורה: **הא יכול לצאת טמא.** ותימה מאי קשה ליה דילמא ה"ק הא יכול לצאת בדבר קל טמא. ור' יוחנן נמי דמטהר היינו במשקין שאין יכולין לצאת אלא ע"י הדחק כגון בהיסק תנור ובצפון דאם יכולין לצאת בז' סממנין מודה דטמא. ואדרבה קשה לר"ל דקתני אין יכולין לצאת טהור דמשמע אין יכול לצאת בקל אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק טהור. וי"ל דמשמע לישנא אין יכול לצאת כלל אפי' ע"י הדחק טהור ובהא מודה ר"ל הא יכול לצאת ע"י הדחק טמא הילכך פריך שפיר לר' יוחנן. ותימה והא סיפא דההיא דכסות דלעיל היא במס' אהלות ופרישית לה אם

מסורת הש"ס

1) כלים פ"ט [מ"ה ומס חיפא ח"ל מרסקן שנתמנה כהן משקין ומתלין ונפלו לאויר התנור וכו'. וע' תוס' כריתות טו: ד"ה מלבן], 2) נ"ק קא: אהלות פ"ג מ"ב ע"ש, 3) אהלות פ"ג מ"ב, 4) [שם מ"ג], 5) גי' רש"ל מ"ר פפא כל היסק דאין יכול לצאת ד"ה טהור יכול וכו' וכן הוא בגמרות ישנות, 6) רש"ל מ"ג,

---

הגהות הב"ח

(א) תד"ה הנח וכו' בלבע בדפרישות: (ב) ד"ה ומס לאו וכו' ולא היה בו רביעית:

מוסף רש"י

רביעית דם. מטמאה באהל, דסמיך על כל נפשות מת לא יבא, ודם הוא הנפש, וקיש לה לרבנן דברביעית דם מי, שנבלעה בבית. בקרקע, **הבית טמא.** כלים שבבית, דבית לא מקבל טומאה דקרקע היא (ב"ק קא:). **בכלים דמעיקרא.** בבית קודם שנבלעה, שהיה בעין והאהיל הבית עליה ועל הכלים ונטמאו (שם). **בכלים דבסוף.** לאחר שנבלעה (שם). **ויוצא ממנה רביעית דם.** שלם יתנו מים במדה ימצאו רביעית יותר, שנתמלה נבלעה בו יותר מרביעית, והכביס הכסות בנין, הבית טמא, **ואם לאו טהורה.** הבית, שלא האהיל על רביעית שכבר חסר בהבלעה בכסות, אבל הכסות טמא שתחילת נגיעה ברביעית מצומצם בטומאה (שם). **מקולי רביעיות.** של דם קל, כגון דם תבוסה שאינו מטמא באהל אלא מדרבנן (שם). **דם תבוסה.** הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ומותו, שפך טלה בחייו שפך טלה במותו (שם).

תוס' הרא"ש (המשך)

מתכבסת ויוצא ממנו רביעית דם בדבר קל טמאה ואם לאו שאינו יכול לצאת בקל טהור ועליה קאי הך סיפא אלמא ה"ק כל הבלוע שאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור]. וי"ל דע"כ כל הבלוע שאינו יכול לצאת משמע דאינו יכול לצאת כלל אף על ידי הדחק. וה"פ לר"ל ואם לאו שאין הרביעית של דם תבוסה יכול לצאת בכיבוס קל טהורה שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת כלל בשום ענין טהור אף בטומאה דאורייתא. הילכך בדם תבוסה דרבנן יש לטהר כשאין יכול לצאת בקל אע"פ שיכול לצאת ע"י הדחק ואליבא דר' יוחנן מפרש רב פפא הכי ואם לאו טהורה כיון שאינו יכול לצאת בקל דמסתמא אינו מקפיד עליו אע"פ שהיה יכול לצאת ע"י הדחק שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת בקל טהור אע"פ שמקפיד עליו בפי' הילכך היכא דאינו מפרש דמקפיד דין הוא אפי' יכול לצאת ע"י הדחק כיון דאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור] אף בטומאה דאורייתא הילכך פריך מינה שפיר ר' יוחנן לר"ל:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אם הקפיד עליו אין אי לא לא: איזהו רוק תפל: תנא [א]כל שלא טעם כלום מבערב סבר רב פפא קמיה דרבא למימר כמאן דאמר לא טעם מידי באורתא אמר ליה רבא מי קתני בערב [ב]מבערב קתני לאפוקי היכא דקדים ואכיל אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן [ג]איזהו רוק תפל כל שעבר עליו חצות לילה ובשינה למימרא דבשינה תליא מילתא [ד]והתנן ישן כל היום אין זה רוק תפל ניעור כל הלילה הרי זה רוק תפל התם במתנמנם [ה]היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי נים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא ידע לאהדורי סברא וכי מדכרו ליה מדכר תנא [ו]השכים ושנה פרקו אין זה רוק תפל ועד כמה אמר רב יהודה בר שילא אמר רב אשי אמר רבי אלעזר [ז]כל שיצא רוב דבורו של שלש שעות: מי גריסין לעיסת גריסין של פול וכו': לימא מסייע ליה לריש לקיש דאמר ר"ל רוק תפל צריך שיהא עם כל אחד ואחד דלמא [ח]הבלא דפומא מעלי מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא ר' יהודה אומר מי גריסין רותח ועובר שיתן לתוכו מלח [ט]מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא אמר ר"נ בר יצחק דאמר קרא [י]וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבור את הכושי אביי אמר מהכא [יא]והוא עבר לפניהם ואיבעית אימא מהכא [יב]ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם: מי רגלים שהחמיצו: תנא [יג]כמה חימוצן שלשה ימים. קשה דבפרק רבי עקיבא (שבת דף 5.) קאמר גבי מי רגליס שהחמיצו בני מ' יום משמע ולא קודם לכן ואיכא ספריס דגרסי עד ארבעים יום ולפי זה ניחא דאיכא למימר משלשה ועד ארבעים מעלו ואיכא ספריס דגרסי בן ארבעים וקאי אתיוקו שהוא בן מ' יום וקשה דהא לקמן איבעיא להו דילד או דזקן וי"ל דה"פ דילד דווקא או אפילו דזקן נמי ולא כפ"ה דפירש דזקן מעלו טפי וכן משמע מדקאמר דאיש או דאשה ולישנא למימר או דאשה דוקא דהא דילד או דזקן נקט לשון זכר וכן בשבת בן מ' לשון איש מיהו תימה אמאי לא מייתי הכא הך ברייתא דשבת דבן מ' יום [יד] ועוד מילי טובא שמאריך באותה ברייתא יותר מהכא והכא מאריך בדין מי רגליס יותר דה"פ לרש לקיש שכל הבלוע שאינו יכול לצאת אפילו על ידי הדחק בצפון טהורה [טו]ואם לאו דיכול לצאת ע"י הדחק טמאה אפילו בטומאה דאוריתא ואם כן בדם תבוסה דרבנן אפילו יולא על ידי הדחק טהור והשתא מפרש בסיפא ויהיב טעמא לרישא [טז] בטומאה דאוריתא דבי אינו יכול לצאת טהורה אבל יכול לצאת על ידי הדחק טמאה ולר' יוחנן דמפרש דמשני רב פפא פירוש לרישא אם מתכבסת ויולא ממנו בתכבוסת סתם טמא שכן דרך להקפיד עליו הואיל ויולא בקל ואם לאו טהורה ואפילו יולא ע"י צפון דאין דרך להקפיד עליו כיון שאינו יולא בתכבוסת סתם ומייתי כל הבלוע ליתן טעם לרישא דכיון [טז] דאינו יכול לצאת כלל אפילו הקפיד בפירוס אין קפידתו קפידא דבטלה דעתו אבל כל אדם שאין דרכן להקפיד בריש נמי יכול לצאת על ידי הדחק ועל ידי כבוס סתם אינו יכול לצאת טהור הואיל ואין דרך להקפיד בסתם והיינו כדמשני רב פפא כל היכא דאינו יכול לצאת כו' והשתא רב פפא אינו סותר מה שאמר למעלה אבל בא לתרץ דה"פ הא יכול לצאת על ידי הדחק והקפיד עליו להוציאו טמא וכי קאמר לעיל טהור בשלא הקפיד עליו להוציאו ולא היה צריך רב פפא לומר אבל אם הסם בדקפיד אבל בא להשמיענו פלוגתא דרבי יוחנן ור"ל דפליגי בדלא קפיד ויכול לצאת על ידי הדחק דר"ל מעמא ור"י מעוהר:

נים ולא נים תיר ולא תיר. פי' נים ולא נים בתחלת שינה תיר ולא תיר בסוף שינה כשהוא ניעור משנתו ובערבי פסחים (פסחים קכ:) נמי גבי מתנמנמו יאכלו ונקיט כי האי לישנא נים ולא נים תיר ולא תיר איכא לפרושי בכי האי גווונא מתחיל להתנמנם תיר ולא תיר שינן בתחלת הלילה הראשון ועתה כשמגיע בחצות הלילה היה מתחיל לישון והוא תיר ולא תיר: **תנא** [יז] כמה חימוצן שלשה ימים. קשה דבפרק רבי עקיבא (שבת דף 5.) קאמר גבי מי רגליס שהחמיצו בני מ' יום משמע ולא קודם לכן ואיכא ספריס דגרסי עד ארבעים יום ולפי זה ניחא דאיכא למימר משלשה ועד ארבעים מעלו ואיכא ספריס דגרסי בן ארבעים וקאי אתיוקו שהוא בן מ' יום וקשה דהא לקמן איבעיא להו דילד או דזקן וי"ל דה"פ דילד דווקא או אפילו דזקן נמי ולא כפ"ה דפירש דזקן מעלו טפי וכן משמע מדקאמר דאיש או דאשה ולישנא למימר או דאשה דוקא דהא דילד או דזקן נקט לשון זכר וכן בשבת בן מ' לשון איש מיהו תימה אמאי לא מייתי הכא הך ברייתא דשבת דבן מ' יום [יח] ועוד מילי טובא שמאריך באותה ברייתא יותר מהכא והכא מאריך בדין מי רגליס יותר מהתם וגרסה קמי אמילתא דתמ"ק דאמר כדי לכבס בו בגד קטן והתם לא מעלו אלא בני מ' יום והכא לגבי כתם איירי ומעלו בני שלשה ימים ולא שייכי כולהו מילי דהתם הכא ומשום הכי לא מייתי הכא הא ברייתא [יט]:

מפהקת. פי' בקונטרס אשטרילי"ר בלע"ז ואין נראה אלא כמו שפירש בשבת (דף קלו.) גבי פיהק ומת בגליי"ר דאמר בברכות (דף כד:) גבי רבי שהיה מפהק ומניח ידו תחת סנטרו: **מעטשת.** אישטרנוי"ר וגוסה פירש רש"י בגמרא בגליי"ר ואין נראה אלא פירוש רוטי"ר וכן [כ] גיהק בתפלה רוטי"ר ובערוך פירש קול היוצא מן הגרון מתוך מאכל כבד וזה רוטי"ר ואין נראה לפרש שגגלוטי"ר. וכולהו הני וסתות איירי שמפהקת או מעטשת שעה או שתים בעת שרגילה לראות אבל משום פיהוק או עיטוש אחת זימנא לא קבעה מדמפליג [כא] בין תחלת וסת לסוף וסת ובאמר פיהוק ואם עיטוש לא שייך תחלה וסוף:

לימיס

[א] גי' יעב"ץ והתניא, [ב] פסחים קכ: תענית יב. מגילה יח: יומא נד., [ג] סוכה נט. פסחים ז: קיט: מגילה כא: (מנחות לה:), [ד] [מנחות עו. כ"ק קיט:], [ה] לעיל ב., [ו] [והוא אחד שפוטט אחריו כ"כ הרא"ש], [ז] [וע"ע תוס' תענית יב: ד"ה נים], [ח] אבל בגמרות שלפנינו ליתא התם אלא הך מילתא דבן מ' יום ע"ש. רש"י, [ט] [וע"ע מנחות מג. ובמוס' שם ד"ה בן מרבעים], [י] [בכרכות כד.], [יא] [במתניתין לקמן ע"ב],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר אביי וכו' שניים שהעביר שניה שהיה: (ב) תוס' ד"ה (בדף קג ע"ב) הא יכול וכו' לא לגרוס דבאינו יכול לצאת וכו' ומי דיכול לצאת ע"י הדחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוד"ה (בדף סב ע"ב) הא אפי' ע"י הדחק עמאה טומאה דאוריתא וכו' לא לגרוס מהרש"ל והיא היא:

לעזי רש"י

[אישטרילי"ר] אישטרילי"ר. לפשוט. פריצונ"ש. צמרמורת.

מוסף רש"י

תיר. עד (תענית יב: מגילה יח:) כדמתרגמינן ויקץ ויתעבר (תענית שם). לאהדורי סברא. דבר הגה מבינת הלב (מגילה שם) אם צריך ממנו דבר אצריך הלכות אינו יודע לומר בעוד שמתנמנם (תענית שם) במלתא דצריכא סברא כגון שמאלון אומו סיכן הנמת כלי זה, וכי מדכרו ליה. הנמתו במקום פלוני, מידכר. ואומר הן אז לאו (רשב"ם פסחים קכ:). ויעבור את הכושי. קדמו לרוץ לפניו (סוכה לט. וכעי"ז פסחים ז: ומגילה כא:). ויעבור מלכם לפניהם. יקדים לילך בראש (פסחים שם). כל אשה שיש לה וסת. קבוע ג' פעמים ובדקה בשעת וסתה ומצאתה טמאה, דיה שעתה וליכא למימר דמעיקרא הוה התם, דודאי אורח בזמנו בא (לעיל ב.).

[ב] בגד ה ה ו ז מיי' פ"ט מהל' מיסורי ביאה הל' לח:

[ג] לו א ב ג ד ה ו ז מיי' פ"ט מהל' מיסורי ביאה הל' לח:

[ד] לו ח ט י מיי' שם הלכה לו ולמומרא:

[ה] לח כ מיי' שם הל"ד ופ"ד מהל' משכב ומושב הל"ז:

[ו] לט ל מ מיי' שם פ"ח הל"ב ופ"ג מהל' משכב ומושב הל"ו סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יט:

תורה אור השלם

1. וַיְהִי מָה אָרוּן וַיֹּאמֶר לוֹ רוּץ וַיָּרָץ אֲחִימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי: שמואל ב יח כג
2. וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אֲחִיהוּ בראשית לג ג
3. עֹלֶה הַפֶּרֶץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וַיַּעֲבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְיָ בְּרֹאשָׁם: מיכה ב יג

תוס' הרא"ש

וכמה חימוצה ג' ימים. בשבת פרק ר' עקיבא מפרש בגמרא מ' יום ובמי רגלים דהכא איירי דקתני התם ר' יהודה אומר כדי להעביר את הכתם [ר"ל] דכאן פי' דפחות מג' ימים לא מהני והתם [אמר] דטפי ממ' יום לא מהני. ר"מ הא דקאמר התם בן מ' יום היינו של תינוק בן מ' יום והא דמיבעיא ליה הכא דילד או זקן י"ל דה"ק דילד או אפי' דזקן. וקצת תימה דלא מייתי בשמעתין ההיא דשבת: **דילד או דזקן.** כולה שמעתין מוכחא דמי רגלים דמתניתין מי רגלים ממש ולא עשב שכך שמו ומי רגלים דפיטום הקטרת ומי רגלים דהכא שוין כדמוכח בפ' דם חטאת דפריך והא בעינן לאעבורי סמכנין על הכתם ותנן אין מכניסין מי רגלים למקדש ודלא כדברי המפרשים שהוא עשב ששמו מי רגלים ובשביל ששמו מכורר אין מכניסין אותו למקדש: **ותניא אידך ראשונים עלו לו שניים לא עלו לו.** וקשה ליה מברייתא אבייתא וגם פי' דברייתא תנינא לא ידע: **מפהק.** פרש"י אשטורלייה. אדם שפושט אבריו. ובפ' אם לא הביא גבי פיהק ומת פי' פלייר אדם הפותח פיו. וכן נראה מהא דאמרינן בברכות גבי ר' כשהיה מפהק היה מניח ידו על סנטרו. ובערוך פי' קול היוצא מן הגרון מתוך שאכל מאכל כבד. ונראה דלא איירי בקביעות ווסת דגיהוק ופיהוק דחדא זימנא אלא כמה פעמים היא עושה כן בשעת ווסתה דבחד פיהוק ובחד עיטוש לא שייך תחלה וסוף וכל אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לימים שנים. היינו כרבי דאמר ט״ו בתרי זימני הויא חזקה ושלא מנו חכמים ג׳ הוא״ל ואינו וסת גמור מודה רבי דבעי ג׳ זימני והכי קיס ליה: **אבלה שום וראתה.** הוא״ל ועל ידי מעשה הסר אינו וסת גמור ולא הוה בכלל דמתני׳ וא״ת ואמאי לא קאמר נמי קפלה וראתה דהוו נמי על ידי מעשה וי״ל דומיה דאינה קובעת וסת לקפילות לחודיהו כדאמר בפרק קמא (לעיל י״ח.) דכל שתקבענה מחמת אונס אפי׳ כמה פעמים לא קבעה אבל אכלה שום לא חשיב אונס כמו טורח של קפילה שאין הרגילה בה על ידי טורח אלא ממילא: **זן דברי רשב״ג אבל חכמים אומרים כו׳.** לכאורה משמע זו ולא סבירא ליה מדלא קאמר אבל רבי אומר ואפילו אמ״ל הכי לא תקשי לקמן גבי דילוג דמוקמינן שמואל כרשב״ג דתליבא דמתניתין פליגי רב ושמואל ולמאי דאמר מעיקרא הש״ס דפליגי בפלוגתא דרבי ורשב״ג ליך לומר זו וסבירא ליה כדמשני בפרק שור שנגח (ב״ק דף לז.): **אסורה לשמש כל שש שעות דברי רבי יהודה.** לר׳ יהודה הוה שייך למתני כל היום כולו כדמוכח בסיפא שהוא אוסר כל היום אלא משום רבי יוסי תני לה בתרתי בבי: **וחוששת בששה שעות.** היינו כל שעה ששית:

מן המנחה ולמעלה. פירש״י סוף שש שמאז נוטי׳ צללי ערב ופי׳ רשב״ם דלף על גב דאמר בתמיד נשחט (פסחים נח.) דזמן המנחה לכל המוקדם הוי משש שעות ומתלה ואילך היינו משום דלא קיס לן שפיר בשיעור שעות היום אבל מן הדין הוא מתחילת ז׳ ומיהו לגבי וסת נמי אסורה עד תלי שעה שביעית דהיינו מן המנחה ולמעלה:

איתמר

בשופעת דם טמא מתוך דם טהור: וכמין צמרמורות וכו׳: וכן כיוצא בהן לאתויי מאי אמר רבה בר עולא [א]לאתויי אשה שראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותתת וגוסה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחת למה שלא מנו חכמים שלשה למה שלא מנו חכמים לאתויי מאי אמר רב יוסף לאתויי ראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה ורותתת וגוסה א״ל אביי מאי קא משמע לן מתני׳ היא דהא פרשה רבה בר עולא אלא אמר אביי לאתויי [ב]אכלה שום וראתה ואכלה בצלים וראתה כססה פלפלים וראתה [ג] אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא [ד] אמר ליה אביי את אמריתה ניהלן ואהא אמריתה ניהלן היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין שלש פעמים ליום עשרים הותר יום חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר״ג בר רבי שאמר משום רשב״ג אבל חכמים אומרים ראתה אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ואמרינן לך לשנות אמרת לן לשלש מיבעיא ואמרת לן לשנות בוסתות לשלש בימים ונימא זו דברי רשב״ג הא קמ״ל שמואל דר״ג ברבי כרשב״ג סבירא ליה: **מתני׳** [ה]היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות בסוף הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות רבי יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה אלא עם הנץ החמה רבי יהודה אומר כל היום שלה: **גמ׳** תנא כיצד א״ר יוסי ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים ומשש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת בשש שעות עברו שש שעות ולא ראתה [ו]אסורה לשמש כל היום כולו דברי ר׳ יהודה ורבי יוסי מתיר מן המנחה ולמעלה: היתה למודה: והתניא רבי יהודה אומר כל הלילה שלה לא קשיא הא דרגילה לראות בתחלת יממא והא דרגילה לראות בסוף ליליא תני חדא רבי יהודה אוסרה לפני וסתה ומתירה לאחר וסתה ותניא אידך אוסרה לאחר וסתה ומתירה לפני וסתה ולא קשיא הא דרגילה למחזי בסוף ליליא הא דרגילה למחזי בתחלת יממא אמר רבא הלכה כרבי יהודה ומי אמר רבא הכי [ז]והתניא [ח]והזרתם את בני ישראל מטומאתם מכאן א״ר [ט]ירמיה אזהרה לבני ישראל [י]שיפרשו מנשותיהן [כ]סמוך לוסתן וכמה אמר [ל]רבא עונה מאי לאו עונה אחריתי לא [מ]אותה עונה ותרתי למה לי צריכא דאי אשמועינן הא הוה אמינא ה״מ לטהרות אבל לבעלה לא קמ״ל ואי מההיא הוה אמינא סמוך לוסתה עונה אחריתי קמ״ל אותה עונה: **מתני׳** [נ]היתה למודה להיות רואה יום ט״ו ושינתה להיות רואה ליום כ׳ זה וזה אסורין שינתה פעמים ליום כ׳ זה וזה אסורין שינתה [ס]ג׳ פעמים ליום כ׳ הותר ט״ו וקבעה לה יום כ׳ [ע]שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג׳ פעמים ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג׳ פעמים:

גמ׳

ליה והדור בנדתה: **עונה אחריתי.** דאם וסתה ביום אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ורבי יהודה לא אסר אלא עונת וסתה: **ותרתי למה ליה.** לרבא לאשמועינן: **מתני׳ ואינה מטהרת מן הוסת.** דאסורה כל ימי וסתה שמא תראה: **גמ׳**

דשופעת דם טמא מתוך דם טהור. דגילה לראות דם טהור תחלה ואח״כ דם טמא הוי וסת וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרינן דליה שעתה: **גופא.** בלאיי״ר: **הרי אמרו.** לקמן בשמעתין אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ומפרש לה לשנות בוסתות כו׳: **לימים שנים.** וסתות דיומי משקבענתן שתי פעמים הוי וסת: **לוסתות.** דגופה כגון הני דמתניתין משקבענתן פעם אחת הוי וסת: **למה שלא מנו חכמים.** וסת שלש. וקמיבעיא ליה לשמואל למה שלא מנו חכמים מאי היא וכי קאמר שמואל אני שמעתי כן למה שלא מנו חכמים שלש אבל איני יודע מהו: **מתניתין היא.** דקתני וכן כיוצא בהן ופירשה רבה בר עולא לאתויי הני: **הא שמעתא.** דשמואל דאמר לימים שנים לוסתות אחד: **זה וזה.** כשיגיע עוד חמשה עשר אסורה לשמש שמא תחזור לוסתה וכשיגיע יום עשרים נמי תאסר שמא מעכשיו תקבע וסת ליום עשרים: **שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל.** דלא הוי חזקה בגיר מתלת זימני כדשמעינן ליה לרבן שמעון בן גמליאל בכל דוכתי לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא (יבמות דף סד.): **ונימא זו דברי רשב״ג.** דהא קיימא לן בכל דוכתי דבעי שלשה זימני לחזקה: **מתני׳ בסוף וספות.** בוסתות דגופה קאמר: **אף ימים ושעות.** בגמ׳ מפרש: **אינה אסורה אלא עם הנץ החמה.** וכל הלילה משמשת ואם עבר הנץ החמה ולא רחצה משמשת כל היום ורבי יוסי קתני לה דלייק שעת הוסתות ותו לא: **רבי יהודה אומר כל היום שלה.** מותרת לשמש משעבר הנץ החמה ולא רחצה אבל כל הלילה שלפני הנץ החמה של וסתה אסורה לשמש. ומפרש בגמרא דהאי למודה עם הנץ החמה דקתני דרגילה למחזי בסוף ליליא מקמי דלימטי תחלת יממא ואנן אסרינן לה כל עונת וסתה נמצאת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה ורבי יהודה מחמיר: **גמ׳ אסורה לשמש כל היום כולו דברי רבי יהודה.** ורבי יהודה לטעמיה דאמר כל עונת וסתה אסורה ועונה הוי או יום או לילה [לקמן סה.] ומי שוסתה בלילה ואפילו בסופה אסורה כל הלילה ואם וסתה ביום ואפי׳ בסופו כל היום אסורה: **עד שש שעות.** דשעות דייקינן הואיל ווסתה בשעה ששית אינה אסורה לא לפניה ולא לאחריה: **ותוששת בשש שעות.** שעה ששית היא אסורה שהוא וסתה: **מן המנחה.** היינו משש שעות ולמעלה מכי ינעו צללי ערב ובשבע כבר נטו הצללים שהחמה במערב: עם הנץ דמתניתין בסוף לילה לפיכך כל היום שלה(ו) והלילה אסורה. עם הנץ דברייתא בתחלת יממא ולפיכך לילה מותרת ויום אסורה: **והזרתם את בני ישראל.** וסמיך ליה והדור בנדתה: **עונה אחריתי.** דאם וסתה ביום אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ורבי יהודה לא אסר אלא עונת וסתה: **ותרתי למה ליה.** לרבא לאשמועינן: **מתני׳ ואינה מטהרת מן הוסת.** דאסורה כל ימי וסתה שמא תראה: **גמ׳**

עין משפט נר מצוה

מ״א מיי׳ פ״ח מהל׳ איסורי ביאה הל״ב וע״ש ומיי׳ פ״ב מהל׳ משכב ומושב הל״ו סמג לאוין קיח טוש״ע יו״ד סי׳ קפט סעי׳ יט:

מא ב טוש״ע שם סעי׳ כג בהגה״ב:

מב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ משכב ומושב הל״ו סמג שם טוש״ע שם סעיף כד:

מג ד ה מיי׳ פ״ח מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ג וע״ש סמג שם טוש״ע שם סי׳ קפד סעיף ב:

ו [מיי׳ שם ופ״ד מהל׳ איסורי ביאה הי״ב טוש״ע שם]:

מד ז מיי׳ שם הל״ד סמג שם טוש״ע שם סימן קפט סעיף יד:

מה ח מיי׳ שם טוש״ע שם סעי׳ ב:

הגהות הב״ח

(**א**) רש״י ד״ה עם כגן וכו׳ כל היום שלה מותרת והלילה אסורה:

תוס׳ הרא״ש

לימים שנים. כר׳ דאמר בתרי זימני הויא חזקה אבל ווסתות דגופה קים ליה לשמואל דלר׳ סגיא ליה בחדא זימנא. ולמה שלא מנו חכמים כגון ע״י מעשה באים מדה ר׳ דאינן ראויין לקבוע בפחות מג׳: **לאתויי אכלה שום וכבצל וכ״כסה פלפלין.** ולא הוו ככל הנהו דפ׳ רבה בר עולא דהנהו אתו ממילא והנך ע״י מעשה לכך צריך ג׳ זימני ולא בעי למימר לאיתויי קפצה וראתה דהא תניא בפ״ק כל שתקבענה מחמת אונס לא הוי וסת אבל אכלה שום ובצל לא חשיב אונס דאין הראיה באה ע״י טורח אלא ממילא: **אמר שמואל זו דברי רשב״ג.** אם נפרש זו ולא ס״ל אלא סבר כר׳ דאמר בתרי זימני הוי חזקה כדשמע בכל דוכתא זו ולא ס״ל לא תיקשי לך הא דפליגי רב ושמואל בסמוך ואמר שמואל עד שתשלש בדילוג דהתם אליבא דרשב״ג פליגי אבל מ״מ שמואל כר׳ ס״ל אבל מעיקרא דבעי למימר תלמודא דפליגי בפלוגתא דר׳ ורשב״ג ע״כ זו וס״ל קאמר וה״ג אשכחן ברישא שור שנגח ד׳, וה״: **מן המנחה ולמעלה.** פרש״י מתחלת ז׳ נוטין צללי ערב ואינה אסורה אלא עד סוף שעה ששית. אע״ג דלכל המוקד׳ בחצי שביעית הוי זמן התמיד היינו לפי שאין אנו בקיאין בשעות היום כדאמרינן בפ׳ אמר להם הממונה אבל מן הדין הוי מתחלת שעה שביעית. א״נ חצי שביעית וחצי ששית חמה עומדת בראש כל אדם ולכך הוי בכלל חצות עד שש שעות ומחצה: **ומי אמר רבא הכי והתניא והזרתם בו׳.** כ״ש אי הוה סבר כר׳ יוסי דקשיא ליה טפי אלא לא נחת אלא לפרושי תרתי מילי דרבא דצריכי תרוייהו: **שינתה ליום עשרים זה וזה אסורין.** וחוששת ליום ט״ו שאחר ראיית עשרים ואם [לא] תראה ביום ט״ו חוששת ליום עשרים שאחר ראיית יום כ׳ זה:

מסורת הש״ס

(**א**) [עיירובין י״.; וש״נ], (**ב**) [ש״ס ש״נ], (**ג**) יבמות סב: שבועות יח.; (**ד**) [נכתובות ריש אפיקומן], (**ה**) יבמות סב: שבועות יח.; (**ו**) [ל״ל רבה, (**ז**) [לעיל לט.], (**ח**) יבמות סד: ולף סה., (**ט**) [עיירובין לז.].

תורה אור השלם

1. וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:

ויקרא טו לא

לעזי רש״י

בלאיי״ר [בדייליי״ר]. לפהק.

מוסף רש״י

לא שמיע לי הא שמעתא. דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל, ומלה רב יוסף ועקר תלמודו וכסהיס שומע מימרא דרב ושמואל ואינו מכר לאותה שמועה מתמיה ולאו תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואפילו תלמידו מזכירו (לעיל ל״ס. ע״פ נדרים מא. וכעי״ז עירובין מא. סז. נג. מכות ד.). **את אמריתה ניהלן.** קודם טוליך, **ואהא אמריתה** ניהלן. על מאנה זו אמרת לנו משמיה (לעיל שם). **והזרתם.** והפרשתם, כמו ומזרו (שבועות יח:). **אזהרה לבני ישראל כו׳.** דסמיך ליה והלוה בנדתה כהסוה עניגה (שם). **עונה.** במקבת מדם מפורש לו יום לו לילה, אם וסתה ביום יפרוש כל היום ואם וסתה בלילה יפרוש כל הלילה (שם). **ושינתה.** לה וסת, **ליום עשרים.** פעם אחת, **זה וזה אסורין.** לון ל״ל ע״ז שעבר שאסור, שהרי כל היום המתינה שמא תראה, דקס״ל דמייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לוסתה, ואין ל״ל יום כ׳ שראתה בו, שהרי נדה היא, אלא ס״ק כשיחזור ויגיע ע״ז אסורה לשמש שהרי יום וסתה הוא ועדיין לא לגמרו אלא פעם אחת ואין וסת נעקר בפחות מג׳ פעמים, וכשיגיע יום כ׳ לרגייס של כ׳ אסורה לשמש, שמא תקבע וסת מכ׳ לכ׳, שהרי שינתה פעם אחת ליום כ׳, וכן פעמים ליום כ׳ זה וזה אסורין, יום ט״ו ויום כ׳ הבא, אבל ג׳ פעמים ליום כ׳ הותר יום ט״ו ונאסר יום כ׳ (לעיל ל״ס). **שאין אשה קובעת לה וסת.** למתוך עליה לחיות דייה שעתה, דתנן (לעיל כ.) כל אשה שיש לה וסת דייה שעתה ולא מעמתינן לה למפרע מעת לעת, ועוד אם קובעת לה וסת וסגיע זמן וסתה ולא בדקה עמתה, לאותה זמנו בא (יבמות סה.). **ואינה מטהרת** מן הוסת. אפילו עבקרה פעמים, שבדקה בכ׳ וסתות ולא נאמה ושינתה לאיתה ליום אחר ג׳ פעמים, אפילו הכי מחזקינן וסתה לכשיגיע ואם לא בדקה עמתה, לאותה זמנו בא (שם).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קבעה לה וסת לדילוג. ומסורה ליום י"ח לחדש רביעי וליום י"ט בחדש חמישי וכן לעולם: **עד שתשלש בדילוג.** ויום ט"ו אינו מן המנין שהוא תחלת ראייתה ואין שם דילוג: **היתה למודה.** וסת קבוע לט"ו ואינתה לי"ו זה וזה אסורין כלומר כשיגיע ט"ו וי"ו עוד תאסר חזרה ושינתה בשניה [לשבעה עשר] הומר ט"ו מכאן ואילך שלא קבעתו אלא פעם אחת הלכך בפעם אחת הוא נעקר: **הוסרו כולן.** ט"ו שהרי עקרתו שלשה פעמים וט"ז וי"ז בחדש זימנא מיעקר ואפילו י"ח הבא לא יאסר אלא י"ט כדקתני משמונה עשר ואילך שהרי שילשה בדילוג וקבעה לה וסת לדילוג: **היובמה דרב.** דהא קתני שינתה לשבעה עשר נאסר ט"ו וי"ו(ג) ולא קתני מי"ז ואילך ואע"ג דדילגה ב' זימני אלמא רמייה קמייתא לאו ממנינא: **למודה שאני.** כיון דוסתה קבוע לט"ו שדינן רמייה של ט"ו עם ראיות שעברו עליה שהרי בזמנה ראתה והיכי הוה מצינן למימנייה עם הני דדילוג וכי אמינא אגא היכא דרמיא ט"ו שהיתה תחלת ראייתה או שלא היה לה וסת קודם לכן או שהיה לה וסת ליום עשרים: **ודקארי לה מאי קארי לה.** הא ודאי היכי מצי לאקשויי מלמודה: קס"ד ה"ה לכשאינה למודה בעינן תלתא זימני דילוג והאי דנקט למודה לאו משום ד) עקירת וסת דילוג למידק למודה הוא דבעי שתשלש בדילוג אלא משום עקירת וסת ראשון דקתני חזרה ושינתה לי"ז הותר ט"ז ונאסר ט"ו וי"ז וי"ח ואע"ג דעקרתיה לט"ו תרי זימני דסד"א כיון דלמודה הוא ועקרתיה ב' זימני הו לא הדרה ותשתרי לט"ו הבא: **קמ"ל.** דאין וסת קבוע נעקר בפחות משלש פעמים: **פירגה.** מיום כ"ג ליום כ"ד: **לא קבעה לה וסת.** שאין דילוג זה דומה לראשון דראשון יום אחד וזה שני ימים כאחד. קתני מיהא קבעה לה וסת בג' ראיות ולאשונה בכלל: **ושינתה ליום כ"ח.** דאיכא דילוג תלת זימני: **דיקא נמי מדשנקינן ליום עשרים.** דהוה ליה למיתני ראתה ביום עשרים בחדש זה ויום עשרים ואחד בחדש זה ויום עשרים ושנים בחדש זה ובשביל כלל וגשון קלרה: **לא אמרן.** דאין קובעת עד שתקבענו שלש פעמים אלא למקבעיה דתהוי דיה שעתה ולא יעקר בפחות מג': **אבל למיתם בחדא זימנא חייסא.** ליה שאם ראתה ביום ט"ו פעם אחת מוסשת לט"ו הבא ולא תשמש: **הני מילי היכא דקאיס.** ליה אומו יום שאינתה בו בתוך ימים שראויה להיות בהן נדה כי מתני' שהיא למודה להיות רואה ביום ט"ו לטבילתה שהוא כ"ב לראייתה וכדאוקימנא בגמרא כותים (לעיל לט.) ושינתה ליום עשרים לטבילה שהן עשרים ושבע לראייה דכי הדר מטי יום ט"ו לטבילתה קיימא לה בימים הראויים לנדה שהרי שלמו לאחר טבילה י"א שבין נדה לנדה וכגנהה אדבעה ימים בימים הראויים לנדות אבל היכא דקאי בתוך ימי זיבתה כגון שהיתה למודה לראות ליום חמשה עשר לטבילתה והקדימה ראתה בתוך ימי הזוב כגון ליום עשירי לטבילה: **אימא לא.** תיתוש לה דכי מטיא טבילתה אחריתי ותטבול ויגיע יום ה) עשרים לא תאסר לשמש דהא קיימא לן בפרק ד' לעיל (דף לט.) כל אחד עשר בחזקת טהרה שאינה מוחזקת רואה הלכך משום חדא זימנא לא תיתוש לה דאקראי בעלמא הוה קמ"ל: **פגינא אין האשה קובעת ואינה מעברת.** ומדתנא להו נגדי הדדי משמע דלא בעי עקירה שלש פעמים אלא למי שנקבע שלש פעמים: **חד נחד.** חדא עקירה נחד קביעות וקא משמע לן דאפילו קבעתיה תרי זימני מיעקרא בחד זימנא: **ה"ג מוסרים לשמש עד יום שלשים.** כל ימים שבינתים מותרים: **הגיע יום שלשים ולא ראתה הגיע יום עשרים ראתה הוסר שלשים.** העתיד לבא דהא מיעקר מינה ואף על גב דקבעתיה תרי זימני מיעקר בחד זימנא: ונאסר

איתמר ראתה ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה. פי' דווקא בכי האי גוונא אבל ראתה בג' חדשים או בב' לחדש או באחד לבד"ע אין צריך יותר כדאמר לעיל בסוף בנות כותים (דף לט.): **דחזאי** ריש ירחא וריש ירחא כו' ואפילו שאחד מלא ואחד חסר ואין הימים שבין ראייה לראייה שוין מ"מ קביעות החדש גורם והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה בראה מלא דילוג מן הראשונה לכ"ע לאין הראשונה מן המנין ובעינן שתשלש בדילוג בגון ראתה עכשיו ושניה בעשרים לה ושלישית בכ"א לשניה ומשום הכי נקט ט"ו בחדש זה ולפירוש זה קשה דבפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק לז.): מדתנה נגח יום חמשה עשר בחדש זה ושבעה עשר בחדש זה לפלוגתא דר"ל ור"י דתנא לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רשב"ג אומר לג' תנשא לד' לא תנשא לא דב"ע כרשב"ג והכא בהא קמיפלגי רב סבר חמשה עשר ממנינא ושמואל סבר כיון דלאו בדילוג חזיתיה לאו ממנינא הוא איתיביה ג היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ששה עשר זה וזה אסורין שינתה ליום שבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה ליום שמונה עשר הותרו כולן ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך קשיא לרב אמר לך רב למודה שאני ו ודקארי לה מאי קארי לה למודה אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלמודה ועקרתיה בתרי זימני עקרה ליה קמ"ל מיתיבי ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת ז סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה לה וסת תיובתא דשמואל אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד ש"מ: שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה וכו': א"ר פפא ח לא אמרן אלא למקבעה אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא מאי קמ"ל תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה אימא לא קמ"ל: ואינה מטהרת מן הוסת וכו': א"ר פפא ט לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר מאי קמ"ל תנינא אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים מהו דתימא הדא לחד תרי לתרתי ותלתא לתלתא קא משמע לן תניא כותיה דרב פפא י היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר

גמ' איתמר ו) ראתה יום חמשה עשר לחדש זה ויום ט"ז לחדש זה ויום שבעה עשר לחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר א עד שתשלש בדילוג נימא רב ושמואל בפלוגתא דרבי ורשב"ג קמיפלגי דתניא ב) ניסת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רשב"ג אומר לג' תנשא לד' לא תנשא לא דב"ע כרשב"ג והכא בהא קמיפלגי רב סבר חמשה עשר ממנינא ושמואל סבר כיון דלאו בדילוג חזיתיה לאו ממנינא הוא איתיביה ג היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ששה עשר זה וזה אסורין שינתה ליום שבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה ליום שמונה עשר הותרו כולן ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך קשיא לרב אמר לך רב למודה שאני ו ודקארי לה מאי קארי לה למודה אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלמודה ועקרתיה בתרי זימני עקרה ליה קמ"ל מיתיבי ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת ז סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה לה וסת תיובתא דשמואל אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד ש"מ: שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה וכו': א"ר פפא ה לא אמרן אלא למקבעה אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא מאי קמ"ל תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה אימא לא קמ"ל: ואינה מטהרת מן הוסת וכו': א"ר פפא ט לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר מאי קמ"ל תנינא אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים מהו דתימא הדא לחד תרי לתרתי ותלתא לתלתא קא משמע לן תניא כותיה דרב פפא י היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר

הלאי גוונא אבל ראתה בג' חדשים או בב' לחדש או באחד לכ"ע אין צריך יותר כדאמר לעיל בסוף בנות כותים (דף לט.): **דחזאי** ריש ירחא וריש ירחא כו' ואפילו שאחד מלא ואחד חסר ואין הימים שבין ראייה לראייה שוין מ"מ קביעות החדש גורם והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה בראה מלא דילוג מן הראשונה לכ"ע לאין הראשונה מן המנין ובעינן שתשלש בדילוג בגון ראתה עכשיו ושניה בעשרים לה ושלישית בכ"א לשניה ומשום הכי נקט ט"ו בחדש זה ולפירוש זה קשה דבפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק לז.): מדתנה נגח יום חמשה עשר בחדש זה ושבעה עשר בחדש זה לפלוגתא דר"ל ור"י דתנא לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רשב"ג אומר לג' תנשא לד' לא תנשא לא דב"ע כרשב"ג והכא בהא קמיפלגי רב סבר חמשה עשר ממנינא ושמואל סבר כיון דלאו בדילוג חזיתיה לאו ממנינא הוא איתיביה ג היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ששה עשר זה וזה אסורין שינתה ליום שבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה ליום שמונה עשר הותרו כולן ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך קשיא לרב אמר לך רב למודה שאני ו ודקארי לה מאי קארי לה למודה אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלמודה ועקרתיה בתרי זימני עקרה ליה קמ"ל מיתיבי ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת ז סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה לה וסת תיובתא דשמואל אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד ש"מ: שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה וכו': א"ר פפא ה לא אמרן אלא למקבעה אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא מאי קמ"ל תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה אימא לא קמ"ל: ואינה מטהרת מן הוסת וכו': א"ר פפא ט לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר מאי קמ"ל תנינא אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים מהו דתימא הדא לחד תרי לתרתי ותלתא לתלתא קא משמע לן תניא כותיה דרב פפא י היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר

מו א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ו ועיין במ"מ
סמג לאוין קיח טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף ה וסעי' ז:
מז ב מיי' פכ"ז מה' אישות הל' לא
סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע ט"ו סי' ט סעיף ח:
מח ג מיי' שם פ"ח הל' ז
סמג שם:
ד [טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף ז]:
מט ה ו מיי' שם הל"ז והל"ח טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב:
נ ז טוש"ע שם סעיף יד:

תוס' הרא"ש (המשך)

למימר אע"ג דלמודה היא. וג"ל לפרש מהו דתימא כיון דלמודה היא לראות מט"ו לחדש לט"ו לחדש ועקרתיה בתרי זימני לראות בדילוג עקרה ליה דנהי דלא הויא ט"ו בכלל לקבוע וזוסת לדילוג להוי בכלל לעקור זוסת הראשון שהיה בלא דילוג: **תיובתא דשמואל.** אומר ר"מ דהוה מצי למימר הא מני רבי היא אלא דבלאו הכי משני ליה שפיר בחדא זימנא חיישא אפילו לבעלה ואין נראה לומר דלשהרות דוקא קאמר מדלא פי' התלמוד: ה"ג רש"י **הגיע יום עשרים ולא ראתה יום שלשים ונאסר יום עשרים** ואע"ג דלא ראתה ג' פעמים ביום כ' לא נעקר יום כ' כיון דלא ראתה יום ל' כמו שהתחילה כבר שני פעמים דאם אשה מדלגת זוסת אחד או שנים או אפי' ג' ואינה רואה בנתים לזמן אחר וחזורת לראות בזמן וזוסתה לא נעקר הוזסת בכך: סליק פרק האשה

ו) [ב"ק לז:], ב) [יבמות סד: תוספתא שבת פט"ז ה"ס], ג) בס"א: ו"ז, ד) ר"פ קביעות, ה) ר"מ עיסי ועיין רש"פ שהאריך, ו) [בס"א: כמו ט"ז ו"ז],

גליון הש"ס

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. ע' ב"ב ב ע"ב תד"ה ודקאלי:

מוסף רש"י

ראתה יום חמשה עשר כו'. ומתמילה היתה לימולה לימים אחרים (ב"ק לז:). קבעה לה יום לדילוג. וכי מזאת הן רמייה שלישית ב"ז דחדש שלישי, דיה שעתה ואינה מטמאה טהרות מעת לעת, כדאמן כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה (שם). עד שתשלש בדילוג. אין לה וסת קבוע עד שתראה לרמייה רביעית ב"ח, דלרמייה קמייתא לאו ממנינא, דלאו בדילוג חזיא (שם).

תוס' הרא"ש

רב אמר קבעה לה וסת לדילוג. ודוקא שראייה ראשונה היתה בט"ו לחדש והשניה בט"ז בחדש והשלישי בי"ז בחדש דבכה"ג דוקא ס"ל לרב דראשונה ממנין הדילוג כיון דזמן ראיותיה למנין יומות החדש אבל אם ראייה ראשונה היה בר"ח ושניה בט"ו לראיה זו ושלישית ב"י"ז לאותה ראייה מודה רב דלא קבעה לה וסת דראייה ראשונה אינה מן המנין. וכן מוכח בפ' שור שנגח ד' וה' דמדמי נגח ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה לפלוגתא דהכא אע"ג דהתם קאמר ראה שור ונגח [שור ולא נגח] שור נגח שור ולא נגח שור נגח נעשה מועד לסירוגין. אע"ג דהתם ליכא לא חדש ולא שבת. י"ל דהתם תלוי בווסת בראיית השוורים. ור"ח פירש דפלוגתא דהכא מיירי כגון שראתה בדילוג ג' חדשים שניים ושלישיים כענין דילוג שראתה בג' חדשים ראשונים וקבעה לה וזוסת אליבא דרב מחדש תשיעי ואילך יום ט"ו לחדש עשירי ויום ט"ז לחדש י"א ויום י"ז לחדש י"ב וכן לעולם בכל ג' וג' חדשים. ולשמואל צריכה שתשלש בדילוג שתראה בחדש רביעי יום י"ח כי חדש הראשון אינו מן המנין ו) והג' חדשים שאחרי כן יום ט"ז ויום י"ז ויום י"ח וכן עוד בשלשה שאחרי כן. ותימה לפירושו דלמה לא סגי בג' חדשים לבד כדפרישית: **זה וזה אסורין דבחדא זימנא חייש לה.** ותימה כי שינתה ליום י"ז למה לא תהא אסורה יום י"ח בחדש שאחריו דהא דילגה חדא זימנא וי"ל דלא חיישינן גבי דילוג בחדא זימנא: **תיובתא דרב.** נ"ל דהוה מצי לשנויי דהכא לא איירי בקביעות ימי החדש אלא מט"ו לט"ו אלא דבלאו הכי משני ליה שפיר למודה שאני: **מהו דתימא כיון דלמודה היא ועקרתיה תרי זימני כו'.** לישנא דכיון קשה לי דה"ל

ו) נגמה לע"ל רק המנין מתחיל מג' חדשים שאחרי כן שראתה בסס יום ט"ז וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות